

VALRAGN

Comité vul ir davant dretgira

Il comité d'acziun Valragn rimna daners per in advocat. Ins vul far recurs encunter la decisiun da Berna da na vulair realisar in tunnel per l'A13 a Spleia.

L'autostrada A13 a Spleia duai svanir sut terra. Quai pretenda il comité d'acziun Valragn en ina communicaziun. In tunnel saja la meglra soluziun per l'avegnir, scrivan ils iniziants. Il comité d'acziun Valragn è vegnì infurmà dal Departament federal per ambient, traffic, energia e communicaziun (UVEK) ch'il recurs cunter la sanaziun da l'autostrada saja vegnì refusà. Cunter questa decisiun vul il comité uss ir davant il Tribunal administrativ federal. Sin questa via duai la sanaziun da quest traject da la via vegnir franada. «Quai cun la finamira da survegnir dapli temp per che las autoritads e la politica hajan temp da giuditgar la situaziun a Spleia», hai num en la communicaziun. La tema è numnadamain che la construcziun d'in tunnel daventia main realistica, sche la via vegn proximamain sanada.

I mancan anc 4000 francs

Entant hajan gia gi lieu intgins inscuters cun la regenza, l'Uffizi federal da vias (Astra) e la vischnanca, scriva il comité en sia communicaziun. Quai per chattar ina pussaivladad per integrar in tunnel en il program dal svilup strategic da la Confederaziun cun il num Step. Il schaner ha il president communal *Christian Simmen* da Spleia ditg, che la vischnanca veglia far tut il pussibel per ch'in tunnel possia vegnir bajegià a Spleia. Il schaner è era la cumissiun da traffic dal Cussegl dals chantuns s'occupada cun ina petiziun da Spleia. Quella è vegnida refusada da la cumissiun cun 8:1 vuschs e quatter abstenziuns. Be il cusseglier dals chantuns grischun *Stefan Engler* ha vuschà a favur da la petiziun.

Per covrir ils custs d'advocat da radund 5000 francs per il recurs avant dretgira rimna il comité uss daners. Entant mancan anc radund 4000 francs. (rtr/fmr)



In tunnel per l'A13 a Spleia – quai pretenda il comité d'acziun Valragn.

FOTO SOMEDIA

«Origen davainta betg tar en teater da vischnanca»

Er sainza la tor cotschna less Giovanni Netzer, igl intendant digl Origen Festival Cultural experimentar venavnt e catar lis adattos per las produziuns. La stad tgi vign stattan treis lis aint igl center digl program cultural: Gelgia, Mulegns e Riom.



Deplorescha fitg tgi la tor cotschna svanescha an quatter meis: Clau Scherrer.

GION NUTEGN STGIER/FMR

I seia betg ena casualitad tgi igl program dalla stad culturala ins preschainta ainten la tor cotschna sensom igl Pass digl Gelgia, ò detg Andrea Hämmerle, igl president dalla Pro Origen. La tor cotschna seia bagn davantada tar en'icona mundiala e tuttegn svanescha ella alla fegn d'avost, er schi blers pretendan anc adegna igl cuntrari, ò accentuo igl anteriour cusglier nazional. Igl bietg marcant seia en'istorgia contemporana e chegl seia er dretg uschia, ò detg Andrea Hämmerle. El ò er detg a caschung dalla conferenza da medias dad ier igl suandont: «Er sainza la tor davainta Origen betg tar en teater da vischnanca».

Pacs lis cun ena schi bunga acustica

Digl madem aveis è er Giovanni Netzer tgi less procurar igls proxims onns venavnt pigl svilup dalla cultura ainten la regiun ed eir alla tschertga da novs lis per lascher davantar las produziuns tar ena veira aventura. A caschung digl cumgea dalla tor, la davos'emda, avant tg'ella vign demontada, vigna el pi concret chegl tgi pertotga igls lis noua tgi Origen segna aint igl futur per las produziuns ed er tge tgi



Giovanni Netzer ò cleras visiuns pigl avigneir, er sainza la tor cotschna.

FOTOS GION NUTEGN STGIER

succeda propi cun la tor cotschna. Igl proxims quatter meis seia impurtant da piglier adia digl object imposant e chegl cun cant, solt e musica tgi totgan er tigl bietg.

Clau Scherrer, igl manader musical digl festival cultural, ò detg tgi Johannes Brahms vegia mess an notas cumposiziuns da bellezza, melodias tgi seian scu fatgas per piglier cumgea dalla tor cotschna. El deplorescha fitg tgi chella vigna demontada. Per cantar seia ella stada en li ideal cun aver en'acustica tg'ins catta darar. Da cantar ainten la tor seia fitg ampernevel, en delect ed er pigl auditori seia bel da tadlar igl interpreto. Singular seia bagn tgi cun tadlar ins saptga magari betg gist da tge direcziun tgi igls tungs vignan. Gist chegl vigna sieir er a mantger agl auditori fidevel d'Origen, dei Clau Scherrer. Piglier per adegna adia dalla tor cotschna peglia igl Ensemble Origen alla fegn d'avost e chegl cun las grondas vespras digl grond componist Sergei Wassiljewitsch Rachmaninow. Clau Scherrer dei: «La ma legr gio ossa da pudeir diriger igl chor e chell'ovra grondiousa».

Gist nov premieras da ballet

Aint igl center dalla stad culturala stat eneda duple igl solt. Salto vign pero betg angal ain-

ten la tor cotschna, mabagn er a Riom aint igl casti ed ainten la Clavadeira. Gist nov premieras da ballet dattigl durant la stad e per la coreografia segnan coreografs scu tranter oter Dustin Klein, Andrey Kaidanovsky e Robert Robinson, els treis tg'èn er stos preschaints ier sensom igl pass, ainten la tor cotschna. Agls Mulegns dattigl mintga de guidas ainten la Tgesa Alva ed aint igl hotel Liun. Chel duess darveir igl december las sias portas per giasts ed indigens. En veir spitalchel davainta igl teater agl liber a Riom, igl teater «Arsa», noua tgi Giovanni Netzer inscenescha an maletg, pled, musica e cant l'arsa dalla vischnanca da Riom digl 1864.

A mantger vign er betg la «laudes» cun cant gregorian la dumang bod ainten la baselgia da Mistail e la seira la «complet» ainten diversas baselgias digl Grischun central, dalla Nagiadegna e dalla Bergiaglia. Chegl tgi pertotga la tor digls Mulegns è la «ETH» si-va d'aveir fatg midadas staticas, visualas e d'architettura, proximamaintg schi anavant tgi aint igl decurs digl aton vign scumanzo cun la stampa digls elemaints da betun. Da premaveira vignan chels alloura montos, schi tot vo tenor plan.

CASS CATSCHEDERS DA SURSES

Dertgira cantunala pi pac rigurosa tgi la Dertgira regionala

Culpants per esser stos cun en schluppet ainten en asil. Ma nigina santientzga da culpevladad per aveir gia l'intenziun da spivantar animals. Uschia ò decida la Dertgira cantunala an sagonda instanza aint igl cass digls catscheders da Surses.

RTR/FMR

La Dertgira cantunala ò er adatto igls casteis e las multas digls dus frars catscheders. Anstagl da 20 schurnadas à 370 francs ed ena multa da 1400 francs, respectivamaintg 20 schurnadas à 120 francs ed ena multa da 500 francs scu tgi la Dertgira regionala Alvra ò gia decida, ston igls dus catscheders par ossa en castei cundiziuno da 15 schurnadas à 370 francs respectivamaintg 120 francs ed ena multa da 1110 francs respectivamaintg 360 francs.

Igls costs da dertgira an amprema instanza scu er igls costs d'examinaziun dalla Dertgira cantunala on els da purtar. Perancunter von igls costs dalla procedura d'appellaziun a chint digl cantun. Igls dus frars survignan indemnaziuns per la procedura d'appellaziun. A tots dus catscheders vign retratga per dus onns la patenta, sch'els commettan en ulterior delict.

Santientzga pi flevla tgi l'amprema

La Dertgira regionala d'Alvra ò gia sintintzga igl settember 2021 igls dus frars a casteis cundiziunos an connex cun la tgatscha. Els on fatg recurs e perchegh ò la Dertgira cantunala gia da tractar igl cass.

Igls dus catscheders on concedia er avant la Dertgira cantunala d'esser antros aint igl asil – dantant mai cun l'intenziun da spivantar igls tschervs.



Dus catscheders surmirans on fatg recurs uschia tgi la Dertgira cantunala ò gia da tractar igl cass.

FOTO SOMEDIA

A caschung dall'audiziun on els repetia lour argumaint. Tranter oter ò igl defensour musso aint igl sies pledoyer videos scu tgi tschervs sa cumportan, sch'els vignan disturbos – igls animals turnan schi svelto scu pussebel aint igl asil u bandungan mianc chel. Igls dus tgisos seian da declarar nunculpants, l'accusaziun dalla procuratura publica sa basa sen supposiziuns.

Chegl è capito igl 2019

Igl ampren de da tgatscha igl settember 2019, on igls dus catscheders surpasso igl confegn digl asil da tgatscha digl Piz Ela. Igl guardiaselvaschigna ò traplo igls dus frars tg'eran sen veia cun lour schluppets.

Senchehl ò la Procura publica ranfatschea ad els d'aveir lia catscher tschervs or digl asil per tgi lour collegas da tgatscha possan sagettar lò igls animals.

Igls dus catscheders èn sa defendias avant la Dertgira regionala d'Alvra tg'els vegian angal lia piglier la veia pi curta tras igl asil per betg stueir eir dafora anturn per contanscher lour post da tgatscha. Tenor igls dus frars fiss la veia anturn stada stentousa e privlousa cunchehl tgi pluveva chel de.

La Dertgira d'Alvra ò vasia chegl oter e sintintzga igls dus omens perchegh tg'els, scu catscheders versos, vegian piglia an compra tgi disturban uschia la selvaschigna.